

TOVERI (THE COMRADE)

The organ of the Finnish workers in the Western States. The only Finnish Daily in the West. Published daily, except Sunday, at Astoria, Oregon, by the Western Workers' Publishing Society.

Office 7th and Commercial St., opposite Post Office

Post Office Address: Toveri, Box 99, Astoria, Ore.

EDITORIAL STAFF

Sulo Syvänen, Alex Sevo, A. N. Koskela, K. E. Haikinen ja Geo. Gratchef (vastaava)

Phones: Office 365; Editorial Department 832.

Entered as second-class mail matter July 13, 1912, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3, 1879.

"Väriä" patriotismia

Meillä oli sodan aikana virasto, jota kutsuttiin "muukalaisten omaisuuden holhousvirastoksi". Tämän viraston päällikön apulaisena oli Francis A. Garvan niminen herra (sittemmin oli hän viraston päällikkönäkin). Viraston näiden "holhottavien" omaisuuksien myynti-osastolla työskenteli sangen "isänmaallisesti" seuraavat viisi herraa: George L. Ingraham, Otto T. Bannard, Cleveland H. Dodge, B. Howell Criswold ja Ralph Stone.

Muun muukalaisten omaisuuden joukossa, jota tämä virasto hellävaroen "holhosi", oli 4,500 saksalaisten omistama värin valmistuspatenttia. Näiden patenttien joukossa oli kaksi, jotka koskivat anilini-värejä, joita valmistetaan kivihiilestä eristetystä n.k. "kevyt-öljyryhmästä" — benzooli-ryhmästä. Näiden kahden patentin arvoinen oli vaikea sanoa, mutta jos arvioi ne 10,000,000 dollariksi kummankin, niin ei sittenkään ole sänkään arvioinut ne liian korkealle.

Nyt Mr. Garvan ja nämä viisi muuta "holhojia-herraa" — sangen "isänmaallisesti" ja erittäin epäitekkäästi — vaikuttivat holhousviraston päällikön "isänmaallisiin" tunteisiin niin valtavasti, että tämä moi heille kaikki 4,500 patenttia — 250,000 dollarilla!

Mutta näiden herrojen "isänmaallisuus" ei loppunut tähän. Ei. He perustivat yhtiön, joka nykyään tunnetaan Chemical Foundation yhtiön nimellä. Tämä yhtiö alkoi käyttää noita 4,500 patenttia — sillä tulee ottaa huomioon etteivät nämä kaikki patentit ole väripatentteja, vaikkakin ne ovat lähesiä sukua toisilleen, ne kun koskevat myöskin erästä toista sangen tärkeää teollisuutta, räjähdysaineteollisuutta, jossa: raaka-aineina on samainen kivihiilestä eristetty benzooliryhmä. Tätä yhtiötä kutsutaan nykyään väri-trustiksi. Sen kontroleeravana on täydellisesti värin ja TNT teollisuus, joiden yhteinen voima dollareissa nykyään lasketaan 2,000,000,000 dollariksi.

Tällaisen voiman on mahdoton pysyä alallaan — varsinkin kun ottaa huomioon, kuinka "isänmaallinen" se on. Ja se onkin toiminut. Se sai hallituksen pari vuotta sitten kieltämään väriaineiden maahan tuonnin. Ja nykyään se on ollut kovassa puuhassa saada hallitus jatkamaan tuota maahantuntikieltoa, jonka suojissa se on kohottanut värien hinnat satumaisen korkealle. Ne ovat nyt kymmenen kertaa niin korkeat kuin ennen sotaa Saksasta tuotujen samojen väriaineiden.

Maahantuonti-kielto oli äskettäin esillä kongressin alahuoneessa ja se läpäisi siellä, vaikka ylläesitetyt tosiasiat tästä hurjasta huijaamisesta toi esille kongressimies Frear. Nyt on asia esillä senaattissa, ja kun siellä asiaa on pohdittu komiteassa, on tullut ilmi seuraavaa:

Väri-trusti on nyt jo käyttänyt "lobbyingimiseen" saadakseen tuontikiellon jatkettavaksi enemmän kuin 1,000,000 dollari erinäisille asiamiehilleen, joita ihan vilisee kaikkien senaattorien ja kongressimiesten ympärillä.

Väri-trustin omistajat ovat tehneet sopimuksen englantilaisten värikapitalistien kanssa koko maailman värikaupan jakamisesta.

Yhdysvalloista vietin viime vuonna ulkomaille värejä 35,000,000 dollarin arvosta, joka osoittaa että väri-trusti ei tarvitse minkäänlaista suojelemista — ei edes "isänmaallisuuden" varjollakaan.

Mutta kaikesta tästä huolimatta koettavat sekä presidentti että rahastonsihteerit Mellon tyrkyyttä kongressille, että väri-trustia olisi kaikin mokomin "suojeltava".

Siinä on harvinaisen loistava näyte isänmaallisuudesta — mitä se on, mitä hyötyä siitä on ja kenelle. Mieleen tullaan väkistenkin erään tohtori Johnsonin (joka on kuuluisa sanojen selittäjä, sillä hän on huomattavimpia sanakirjaseppäitä, mitä tunnetaan) lausuma

määritelmä isänmaallisuudesta. Hän sanoo että isänmaallisuus on — kaikkien roistojen viimeinen suojamuuri.

JAPANIN TYÖVÄESTÖN NOUSU NOSTATTA UUDEN PULMAN

Japanin nykyinen tilanne on kokonaan odottamaton. On jo jonkun aikaa ollut ilmeistä, että Japanin työväestö ei voi pysyä alallaan niissä yhteiskunnallisissa olosuhteissa, joihin se on tullut painetuksi.

Japanin työlaiset samaten kuin Euroopan työlaiset ovat tällä kertaa pakotetut pysymään kotimaassaan — olivatpa olosuhteet siellä mitkä tahansa. Amerikan ovat neillat suljetut, kiitos työnantajille ja herralle Gompersille. Tämän vuoksi niitten on pakko kiristää nykyistä olosuhteista itselleen sen minkä voivat ja sen tähden ne nyt käyvät lakkotaisteluita ja koettavat vallata käsiinsä teollisuuden kontrollin sellaisilla aloilla, joilla on selitetty, että työläisille ei voida maksaa välttämättömiin elinkustannuksiin tarvittavaa palkkaa.

Japani on hyvin taajaan asuttu maa ja sillä luonnonrikkauudet ovat sangen niukat. Japanin täytyy joko asettaa työläisensä työhön ja lähettää muualle niitten työn tuotteita, taikka sitten lähettää muihin maihin kansoittumisensa liikatuotantoa. Mutta tällä kertaa ei Japani voi tehdä kumpaakaan. Se ei voi saada kaupparakkinoita teollisuustuotteilleen, eikä myöskään ole maata, johon se voisi liikkua työvoimaa lähettää. Jokainen maa, joka näihin asti on japanilaisia siirtolaisia vastaan ottanut, sulkee niiltä nyt ovensa.

Siitä huolimatta että sota on ohitse kuluttanut Japani yli 50 prosenttia valtiomaisistaan armeijansa ja laivastonsa ylläpitämiseen ja laajentamiseen. Se on pakotettu taloudelliseen taisteluun kauppaikkoihin saamiseksi ja samalla myöskin ottamaan osaa yleismaailmalliseen taisteluun, mikä merkitsee sotaa Yhdysvaltojen kanssa. Tämän pakkolain alaisuudessa Japani nyt haaskaa varojaan kuin juoppunut portto. Japani haluaisi välttää tämänpäiväisiä hrveitä kustannuksiaan, mutta siinä se on joutunut taloudellisten voimien ja pakkolain ansaan, joitten ylitse sillä ei ole minkäänlaista kontrollivaltaa. Sen on pakko uhrata ja uhrata ja lopuksi hahota raunioiksi edessä olevassa maailmansodassa.

Japanin työväenluokka ei tyydy näkiintymiseen ja alistamiseen, vaan pitää parempana faistella paremmin yhteiskunnallisten olosuhteitten saavuttamisen puolesta. Päivän polttavin kysymys on siinä, imperialismi, vaiko työväenluokan vallinta maassa tulee olemaan voimassa. Kumpikin puoli näyttää päättäneen taistella katkeraan loppuun saakka. Työnantajat turvautuvat poliisivaltaan ja työlaiset valtaavat teollisuuslaitoksia. Yhteentörmäyksiäkin on sattunut näitten toisilleen vastakkaisten voimien välillä ja kummallakin on kuolleet ja haavotettujen luettelonsa.

Tämän Kaukaisen Idän imperialismiin uhkaava vaara on siinä, että taistelu saattaa kehittyä niin laajakantoiseksi, että se voi levitä maan kansallisten rajojen ulkopuolellekin. Ja jos tämä taistelu leviää Kiinaan ja Koreaan ovat sekä itäinen että länsimainen imperialismi tuomitut. — Voice of Labor.

PROTESTIKIRJELMÄT SUOMEN HALLITUKSELLE

Suomen Työmies julkaisee eräässä tänne äskettäin saapuneessa numerossaan jälleen erään tästä maasta lahtarihallitukselle esitetyn protestikirjelmän, joka yleensä on tyypillinen kaikista niistä kirjelmistä, mitä sinne on lähetetty, vaaten poliittisten vankien vapauttamista y.m. Tämän johdosta on Työmiehen toimitus kirjottanut seuraavaan "peräkanectin":

Luokkatoverille Amerikassa.

Ylläolevanlaisia protestikirjelmia saapuu lehdellemme tuhkatihään ja on niitä lehtemme nykyisen ahtaan tilan takia jäänyt lukemattomia julkaisemattakin. Niin mielellämme kuin niitä julkaisisimme, emme voi yllämainitusta syystä. Tämä ei merkitse että sellaisten hallituksellemme lähetäminen pitäisi lopettaa sen paremmin kuin meidän lähettämisen, Hallitsijamme kyllä ansaitisivat muutakin kuin protestikirjelmia. — Me taas protestista tulemme vakuutetuiksi, että valtemeren takana olevat luokkaveljemme ovat kanssamme yhteisessä, suuressa köyhälistön vapaustaiselussa, antaen se meille utua intoa ja terästä tarmoamme taistelulinjalla. — Toveritevehdyksin Suomen Työmiehen toimitus.

— Kapitalistien väitteistä, joiden kärki aina on tähdätty työläisiä vastaan, voimme välistä oppia aivan päinvastaita kuin kapitalistit ovat osanneet aavistaakaan ryhtyessään väittelemällä "musertamaan työväestön uppiniiskaisuuden."

Eräässä kapitalistilehtien uutisessa Tonopahin, Nev., lakosta sanotaan: "Lakon tuottama tappio työläisille menetetyissä palkoissa on 300,000 dollaria."

Sitten järempänä sanotaan: "Hopean tuotanto väheni 600,000 unssilla kuukautta kohti."

Lakko oli kestänyt kolme viikkoa ja 20 päivää. Lakon takia kaivamatta jäänyt hopeamäärä oli siis 2,200,000 unssia, joka hallituksen maksaman hinnan mukaan — 1 dollari unssilta — on 2,200,000 dollaria.

Nyt väittävät kapitalistit aina että tuotantokustannuksista muodostavat palkat enemmän kuin puolet. Mutta jos asetamme muut tuotantokustannukset vain yhtä suuriksi palkkojen kanssa, saamme tuotantokustannukset yhteensä nousemaan 600,000 dollariin. Kun tämä vähennetään 2,200,000 dollarista, jää voitoksi 1,600,000 dollaria. Kapitalisti saa siis viisi dollaria voittoa joka keran kun hän maksaa työläiselle palkkaa yhden dollarin.

Tämän todistavat kapitalistit itse. Tekisi mieli neuvoa kapitalistista sanomalehdistöä näin:

"Kun teette laskelmia lakon tuottamista tappioista, niin asettakaa työläisten tappio etusivulle suurin otsikoin, mutta työntekijöiden tappio asettakaa markkina-sivulle — pienin kirjaimin, älkääkää milloinkaan mainitko niistä samassa uutisessa. Työläiset — peijakaat — osavat jo laskea itsekin."

— Työväestön valtiolle elinkysymys on jokaisen kansalaisensa mukana hallitseminen, että jokainen kansalainen tuntee vallan omakseen samalla kuin sen tuntee luokkansa omaksi ja siis kaikkinaisella työllä ja toimella sitä edistää ja lujittaa. Työkansan valtion menestys riippuu siitä, että sen jokainen kansalainen tuntee itsensä sen isännäksi yhtäläisesti muiden kanssa, ja että siksi jokainen sitä omanaan huolellisesti hoitaa. Työkansan valtio muuttua ennen pitkää koko laajan työläisluokan isännöiväksi valiojoukokseen. Samalla kun se kohottaa koko työväenluokan, jokaisen työtekevän, jokaisen kansalaisen yhtäläiseen aineelliseen, mahdollisimman suureen hyvinvointiin, maadolla se oman, etunsa, s. o. kaikkien edun, takia on kohottava jokaisen kansalaisensa henkisesti mahdollisimman korkealle, oikeutetuksi ja velvolliseksi — hoitamaan suuria yhteisiä asioita. Siinä työväen kansanvaltaisuuden ihanne.

— "Krasnaja Gasetä" kertoo, että viime kesäkuussa on tapahtunut neuvottelu Preussin suojeluseurojen, valtakunnan komissarion ja Englannin safaisen poliisin päällikön välillä. Neuvotteluksia oli käsitelty kysymystä kansainvälisen järjestelmän muodostamisesta bolshevikiin silmälläpidoksi. Päätettiin kieltää bolshevikeilta matkustaminen maasta toiseen esittämättä passeja ja samalla sovittiin siitä, että rajat ovat tarkoin vartioidtavat, jotta luvaton ylikulku kävisi mahdottomaksi. Siinä tapauksessa että bolshevismi kukistuu, päätettiin sulkea kaikki bolshevikit kansainväliseen keskitysleiriin. Jos Venäjällä saatetaan voimaan uusi hallitus, päätettiin sinne järjestää kansainvälinen poliisi.

— Tilivuonna, joka loppui 1 p. heinäkuuta, 1921, tuotiin tähän maahan ulkomailta 1,200,000 gallonia viiniä sekä sen lisäksi samppanjaa ja muita viinejä yhteensä 1,692,000 pulloa. Edellisen tilivuoden aikana tuotiin maahan viiniä 28,000 gallonia ja 93,600 pulloa.

Näyttää siltä kuin jo alkaisimme "totua" väkijoumien kieltolakiin — "tottua" monellakin tavalla.

Toiselta puolen — lisäksi ottaen huomioon äärettömän suuren kotimaisen "männynvään" ja muiden sotkujen "läikhtimisen" — saamme hitusen aavistusta siitä seikasta, minkä verran kieltolaki vähentää väkijoumien valmistusta, myyntiä ja juontia nykyisen yhteiskuntajärjestelmän vallitessa.

Ei väkijoumia lakata valmistamasta ja myymästä ennenkuin tämän "elinkiekkon" tuottama voitto tulee mahdottomaksi — ja sen voi tehdä vain työväenluokka poistamalla koko voittojärjestelmän.

YHTEISKUNNALLISIA JA VALTIOL- LISIA VIRTAKSIA ULKOMAILLA

Kuljetustyöläisten kansainvälisen komitean kokous

Kokouksen aika kulunut pääasiassa keltaisten johtajien keskinäiseen riitelemiseen.

Amsterdamissa pidettiin v. k. 4-5 p:nä Kansainvälisen kuljetustyöläisten liiton toimeenpanevan komitean kokous jossa Skandinavian maista sekä Suomea edusti Ruotsin kuljetustyöläisten puheenjohtaja Charles Lindley. Hän on kokouksen menosta kertunut Arbetet-lehden edustajalle m. m. seuraavaa:

Maanantaina v. k. 4 p:nä alkoi toimeenpanevan komitean kokous, jossa esitettiin toimeenpanevan komitean toimintakertomus. Tämän yhteydessä tuli puheeksi Englannin kaivos-työläisten selkkaus ja Ruotsin kuljetustyöläisten ja rautatieläisten suhteista siihen. Englannin kuljetustyöläisistä ja rautatieläisistä on näet soimattu, kuten tunnettua, solidaarisuuden rikkomisesta. Mr. Williams esitti selkkaajien selostuksen tilanteesta ja kertoi tällöin m. m., että keskiluokan keskuuteen on muodostettu valkojaarteja työläisiä vastaan. Toimeenpaneva komitea päätti, että on toimitettava selostus kuljetustyöläisten ja rautatieläisten suhteesta kaivosseikkaukseen ja kertomus on jätettävä toimeenpanevalle komitealle mahdollisimman pian.

Saksan edustaja Döring oli antanut eräitä tietoja saksalaisten suhteesta Englannin kaivosseikkaukseen, työläisten edustajia oli uhattu vankuudella niiden agiteerata saksalaisen hilen viettä vastaan. Sitäpaitsi oli ollut mahdoton kontroleerata, joutuiko Ranskaan lähetetty kivihiili lopulta Englantiin. Döring oli sitä mieltä, etteivät Saksan työläiset saattaneet olla vastustalaisia, jos Saksan hilvientiä on käytetty englantilaisia tovereita vastaan ja siten tulleet väkivalisesti pitkittäneeksi Englannin kaivos-työläisten taistelua. Tämän jälkeen lausuttin syytöksiä englantilaisia merimiehiä vastaan, syytä ei he olivat lastanneet laivoihin kivihiiltä, vaikka Hollannin ja Belgian satamatyöläiset olivat kieltäneet sitä tekemästä.

Toimeenpanevan komitean kokouksessa lausuttin syytöksiä myöskin saksalaisia matruuseja vastaan siitä, että he olivat tehneet Ruotsin kuljetustyöläisten saarronlaiseksi julistettua työtä Ruotsissa. Tätä vastaan pantin vastalause. Saksalaisten tahtoa koettiin osoittaa, että meriläki estää merimiehiä olla suorittamatta ylläkerrotuista työtä. Sitäpaitsi tuotiin esille, että Saksan mermiesjärjestön valtuutettu, hra Paul Müller on säännöllisesti ilmaissut puolestaan haluttomuutta siihen, että Saksan merimiehet ryhtyisivät myötätuntolokkoon. Müller on nyt kuitenkin vapautettu toimestaan. Hän oli eräässä Hampurissa pidetyssä kokouksessa yllästellyt Saksan vanhaa lippua ja selittänyt m. m. että Saksan merimiehet haluavat saada palautetuksi Saksaan entisen hallitusmuodon.

Englantilaiset edustajat ilmaisivat olevansa erittäin tyytymättömiä siihen että Müller on saanut jättää paikkansa Saksan merimiesjärjestön johdosta, syytä että Müllerissä näkiävät englantilaiset saksalaisten puheen alun. Müller oli useissa tilaisuuksissa esiintynyt sangen sopimattomasti englantilaisia kohtaan.

Kansainvälisen kuljetustyöläisten liiton toimeenpaneva komitea jätti Saksan kuljetustyöläisten liiton tahtuvaksi antaa selvitys Saksan matruusen saarronlaisten työn suorittamisen johdosta.

Toimeenpanevan komitean tietoon oli myöskin tullut, että Ruotsin laivanvarustajat suunnittelevat asettavan osan laivoistaan Saksan lipun alle ja siten koettavat saada halvempaa työvoimaa. On otaksuttava, että ruotsalaisten laivojen myynti saksalaisille yhtiöille on vain silmäkäännetempu, sillä laivanvarustajat ovat todellisuudessa kuitenkin laivojen omistajia edelleen. Amerikassa oli Morgan-turstin laivoista 33 pros. Saksan lipun alla. Merimiesten järjestöjen on onnistunut saada voimaan samat palkat näissä laivoissa kuin amerikalaisissa. Lindley lausui tämän yhteydessä, että englantilaisilla laivanvarustajilla oli ennen maailmansotaa useita laivoja Ruotsin lipun alla. Kysymystä, miten liitto tulee suhtautumaan Ruotsin laivanvarustajien yritykseen, koettaa niin sanoakseni kilpailla itsensä kanssa, sallimalla osan laivoistaan kulkea Saksan lipun alla, ei ratkaisu lopullisesti tässä kokouksessa.

Sen jälkeen kun kansainvälinen kuljetustyöläisten liiton konferenssi oli pidetty Genevessä, oli kolmuntta järjestöä, nim. Ruotsin veturimiesten ja rautatieläisten liitto yhty-

neet kansainväliseen kuljetustyöläisten liittoon. Hollannin satamatyöläiset ja merimiehet ovat edelleen hajaantuneina useampaan eri järjestöön. Tätä vastaan oli toimeenpaneva komitea esittänyt voimakkaan lausuntansa osoittain samalla lähemmään yhteistoiminnan välttämättömyyden.

Ranskan kuljetustyöläisten liiton valtuutettu hra Bidegaray teki selkoa hajaantuneista Ranskan rautatieläisten kongressissa.

Mitä muuten kansainvälisen kuljetustyöläisten liiton toimeenpanevan komitean kokouksen päätöksiin tulee, kertoi hra Lindley niistä seuraavaa: Kansainvälisen kuljetustyöläisten liiton kongressissa oli päätetty, että eri maiden maksut oli määrättävä mahdollisimman suuressa määrin kukin maan valtuutalojen mukaan ja eri liittojen omien verotusten nousun mukaisesti. Tämän päätöksen määräs toimeenpaneva komitea astuvaksi voimaan tämän vuoden heinäkuun 1 p:stä alkaen. Muista toimeenpanevan komitean päätöksistä mainittakoon m. m. että sähköliennäin, puhelin ja postilaitosten henkilöluonnille päätettiin myöntää pääsy kansainväliseen kuljetustyöläisten liittoon. Tämä voi parhaiten käydä päinsä siten, että näiden työläisten nykyiset kansainväliset järjestöt siirtyvät kuljetustyöläisten liittoon. Mitä taas tulee Geneven kongressissa päätettyyn antimilitaristiseen agitaatioon, päätti toimeenpaneva komitea antaa eri maiden järjestöille määrärahoja tällaisen agitaatioon harjoittamiseksi. Niinkään keskusteltiin toimeenpanevan komitean kokouksessa lentokirjasten julkaisemisesta, jossa esitettäisiin nykykäsitä näkökantoja antimilitaristisesta toiminnasta.

Eri maiden kuljetustyöläisten järjestöille päätettiin lähettää kierto-kirjeitä, joissa niitä kehoitetaan lähettämään Amsterdamin shteeristöle tietoja työoloista, työajasta ja mihin yhteiskunnallistamistöimintoihin on ryhdytty. Edelleen päätettiin, ottaa selvää, miten Venäjän ammatyhdistyksille suhtautuu neuvoston. Tästä tutkimuksesta tulee riippumaan, voidaanko Venäjän kuljetustyöläisten liitto ottaa kansainväliseen kuljetustyöläisten liittoon. (Käänkin venäläiset pyrkisivät siihen).

Lopuksi päätti toimeenpaneva komitea vuokrata omat toimistohuoneet liiton shteeristöle sekä ottaa avukseen kaksi uutta apulaista. Kuljetustyöläisten liiton hallinto kokoukseen tänä vuonna lokakuun 3 päivänä.

Eiköhän olisi syytä luokkatietojen kuljetustyöläisten liiton erota kokomasta yhteydestä.

Tuokiokuvia tilanteesta Europassa

Raskaana lepää talouselämän kriisi koko Europan yllä. Myöskin voittajavaltioissa on tilanne vaikea, varastot ovat tavaratoita täynnä, mutta ostokykyistä väkeä ei ole missään, monekipula huonontaa jatkuvasti tuotantoa. Vaikkakin voittajamaiden kapitalismi sai väkivaltaisuudessaan kaksinkertaisen etuisuuden, ostaa Keski-Europpa, halvalla tavaroita ja käyttää voitetujen maiden työvoimaa mitättömää korvausta vastaan, niin ei tilanne näissä maissa ole ollenkaan valoisampi kuin voitetuissa. Tosin Saksan ja Itävallan teollisuuden joutuminen entenkäpäläisimän vaikutuksen alaiseksi, kohotti voiton moninkertaiseksi, mutta samalla se heikensi sen omaa jällelraikentamiskykyä. Suurin osa itävaltalaisista pankeista joutui englantilaisien ja ranskalaisien kontrollin alaiseksi. Saksalaisissa laivanvarustuksessa valloitti ukomaalainen (amerikalainen) pääoma aseman toisensa perästä. Huokea keski-euroalainen työvoima salit hyvin pitää alhaalla tavarain hintoja ja siten kohottaa kilpailukykyä, mutta toiselta puolen kasvoi työttömien ja sijoittamattoman pääoman luku omassa voittajamaassa. Saksalainen ja itävaltalainen korkealle kehittyneet työkyky laskee maailmanmarkkinoiden hintoja, siinä yhtäaikaan ja kirjasti pulakautta länsimaissa. Englantilaiset laivanvarustajat antoivat punoa köytenä itävallassa, ja heidän omat lantseerilaiset köydenpunojaansa jäivät työttä. Puolivalmiit tuotteet lähetettiin lopullisesti valmistettavaksi Keski-Europpaan, joten entisten teollisuus tuli vähin erin työttömäksi. Samaan aikaan yllytti keski-euroalainen porvaristo, jolta nyt oli toisiasassa rystetty kaikki itsenäisyys, vieraan vallan kapitalismin pomoksi vannoutuneena oman maansa työllä: sitä yhä suurempaan työkykyisyyteen. Tuottakaa, tuottakaa se on Mooses ja profetaat — niin huusivat entuenteen imperialistina palvelevat saksalaiset ja itävaltalaiset kapitalistit työläisille. Tuottakaa kapitalismin jällelraikentamiseksi ja vahvistami-

seksi — se oli vilsauden huippu. Sen oli keksinyt 2½ Internationalen heikkinen isä Otto Bauer. Sosialistien nimessä piti työläisten pyrkiä yhä suurempaan tuotteluuteen, jotta kapitalistit jälleen saataisiin jalotteen.

Mutta maailmanmarkkinat olivat täyttyneet liiaksi. Hinnat laskevat, yhä, ja sillä aikaa kun pitkin linjaa työskenneltiin liian pitkiä päiviä, aleni tuotteiden kysyntä yhä. Kuumekyvyllä olikin vain provoseerattu puolesti kohotetulla proletariaatin työläkuden kärjistyksiä. Englannissa ryhtyi vuorikapitaalilaisiin offensiivisiin Tahtottiin alenta palkat samassa mitassa kuin hienat hinnat alenivat. Mutta elinkustannusten kohtaus eivät vuorityöläiset voineet mitenkään suostua palkkojen alentamiseen ja niin pahaksi Englannin kaivoslakko. Ja huolimatta kaikista ammatililikeen johtajain ja muiden kapitalistien palkkaorjien provoseeraavista tykistä pysyivät vuorityöläiset kiiteästi vaatimussissaan, kunnes heidän minimivaatimuksensa tulivat hyväksytyiksi. Tämä nyt päättynyt Englannin vuorityöläisten lakko oli ensimmäinen taistelu kerran alkavassa Englannin kansalaisuudessa. Sature voittoja ja tappioita. Vaikkakaan lakko ei päättynyt työläisten taiteen voittoon, niin on sillä se suuri historiallinen merkitys, että monien vuorien perästä, ehkäpä ensikerran Englannin työväenliikkeen historiassa, työläisjoukot ovat menelleet omin päinsä, sivuuttaneet petolliset johtajat. Ja mikä tärkeintä, hälytti tämän lakon aikana Englannin työläisten päistä tuo utopiainen ajatus, että muka demokraattisin keinoin ja molemmin puolisilla sovitteilla lausekien väliin ristiriita voitaisiin poistaa.

Ranskassa tunkeutuu taloudellinen pula yhä voimakkaampana esin. Hallitus on koettanut päästä työttömyydestä — mobilisoimalla. Kapitalistinen isänmaa kutsuu työläisiä aseisiin. Mutta mobilisoimalla ja sotamarsseilla ei päästä pitkälle. Ehd työläisillä ole työtä ja leipää, niin ovat porvarienkin päivät pian loppu. Ja Ranskan työväestö onkin pian ymmärtävä oman arvonsa, tietävä, että vain heidän heilensä ja työllänsä arjelmat mobilisoidaan ja heidän maansa luottaen huutavat kansalliskiihkoiset sotaherrat yhäkin: "Mek Internationalen peljättävät saavat kate tupesta ja yli Rheinin". Mutta kuvat näitä militaristien huutoja vastaan ja Ranskan kapitalisti ja imperialistit ovat toivottova keskeleä uhkaavaa taloudellista romahdusta ja yhä voimakkaammaksi käyvä työläisjoukkojen vallankumouksellisten toimintaa.

Balkanin maissa tapahtui syvälle ulottuvia muutoksia. Vapauduttuaan federaalien kahleista, alkot talouspatalismit kasvaa voimakkaasti. Mutta nykyisin huokaavat niin "demokraattinen" Bulgaria kuin monarkiatien Kreikkaakin vieraiden ryöstäjien leikiden alla. Ranskalainen kapitalismi käyttää nyt kiinnityksinonineen hyväkseen Makedonian valtioiden la yhteiskuntain rikkauksia. Kreikka oli joukko puoliproletariaisia pikkujeljiä ja käsitöilyisiä eronnut kunnasta ja ruvennut vaatimaan rauhaa ja vapautta. Rauhaa maan jällelraikentamista varten ja vapautta vieraiden kiskurien kahleista, Vöden agenttina ja nerokkaana diktaatorina ententeleminen Venizeles maata orjuutti. Mutta voimakas kunninkaalismieliset pettivät kansansa toivomuksia. Ja jatkoivat venozelolaisia poliittikkaa edelleenkin. Tällain syrjäyttäne Venizelesin, tullin seen siten suostuksi ententen silmäsä ja voidakseen jälle hallitukseen. Yhä suurevan vieraan kapitalismin patnokkusten alaiseksi joutui Kreikka taistelussaan Kemal Paschan kanssa. Kreikan isänmaallisuus on osa "kapitalismin pyhästä sodasta" Neuvostovenäjää vastaan, se on nyt tekopyhästä liveelystä vapauttaa muka idän kansat. Häikäilemättömästi kukistettu rautatieläisten lakko Suur-Kreikassa tehtiin tyhjäksi kansainvälisen kapitalismin toiminta ja sen intressiä silmälläpitäen.

Fort Bragg, Calif.

Niistä suurista kesä-tai oikeastaan syytyhdistä, tai niiden järjestelyistä, on vähän selostettava, vaikkakin nyt täkylin ajoissa tarpeeksi huomattavasti ilmoitetaan Toverissa. Enakkasin asia joka ei kuulu viralliseen julkilan yhteyteen on se, että Berkeleyn s. a. osaston näytelmäseura 2 päivää perjantai-iltona syyk. 2 päivää matkakustannuksien korvaamiseksi näytökskappaleen "Maarain päässä" kappale on kolmessa näytöksessä erittäin järkyttävä murhenäytelmä, jossa ilmenee, miten pienistä perhe rittauksista kehittyi niin suuria onnaita, että aivojainvo voi yhdessä näännäpöyryssä tuhota miehenä kymmenvuotisen työn tuloksen joka työ olisi ollut, ei ainoastaan ammattimiehekselle vaan koko yhteiskunnalle suureksi hyödyksi. Väimä kuitenkin katuu tekoaan, ei anteeksi pyytäneen, vaan lopettamalla elämänsä kovin traagisella tavalla. Kappale on aivan uutuu.

Sitten lauantaina 3 päivänä Fort Braggin s. a. osaston näytelmäseura